

Hurra for prøveordningen - men hva med henvisningsretten?

Øyvind Fallmyr
oeyfal@piv.no

Espen Idås
spesialister i klinisk barne- og ungdomspsykologi

Eileen Beck Lund

Tanja Sæthre
Spesialister i klinisk psykologi, psykiatrien i Vestfold Helseforetak, BUP Horten

Forsøksordningen med sykmeldingsrett for psykologer er en god start. Men hva med *henvisningsretten*? Er ikke også den moden for revisjon?

Det var med stor glede vi fikk meldingen om at arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen nå vil prøve ut å gi psykologene rett til å sykmelde (og friskmelde!) pasienter. Riktignok er dette en forsøksordning i kun to fylker, Akershus og Telemark, men dette er en viktig og nødvendig start. Psykologer som omfattes av forsøket, skal gis adgang til å sykmelde for en periode på inntil 12 uker, med en mulighet for forlengelse for en periode som til sammen ikke må overstige 26 uker. Forsøket skal vare fra 2009 til 2011.

Psykologene utgjør en kompetent og ansvarsbevisst faggruppe som nå er klar til både å sykmelde og å friskmelde egne pasienter

Hvorfor er dette er riktig beslutning fra statsråden?

Jo, fordi psykologer har 6 – seks – års embetsstudium i psykologi, og spesialister i psykologi har 11 års psykologiutdannelse. Det er liten tvil om at psykologer har stor kunnskap innenfor det feltet som i dag er hovedårsaken til at mennesker sykmeldes i Norge, nemlig psykiske lidelser. Psykologer har forutsetninger for å bidra til å forandre forholdene for det enkelte individ, for grupper og for organisasjoner på en betydningsfull måte.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet valgte allikevel for kort tid tilbake å avvise videre drøftelser med Psykologforeningen vedrørende disse forholdene. Nå er dette rettet opp ved at de nylig gikk inn en prøveordning i forhold til sykmeldingsrett i to fylker. Psykologforeningen sentralt skal ha ros for å ha fått dette gjennomført, tross motstand.

Det er svært vanskelig å forstå hvorfor psykologer ikke skal ha rett til å sykmelde pasienter med psykiske lidelser sett ut fra faglige betraktninger. Det henger heller ikke sammen med de retningslinjene som nyere lovverk legger opp til. I disse lovene (helsepersonelloven, lov om spesialisthelsetjenesten) er psykologspesialister og psykiatere sidestilt på de aller fleste områder innenfor psykisk helsevern. Kun i medisinskfaglige spørsmål er legen fortsatt suveren, selvfølgelig.

Vi spør oss hvorfor ikke psykologene, som har den lengste og bredeste utdanningen innenfor diagnostisering og behandling av psykiske lidelser, skal kunne sykmelde de samme pasientene som man til daglig har i behandling? Psykologer er gjennom sin utdanning kompetente både til å vurdere, diagnostisere og behandle pasienter. Vi vil påstå at psykologer ved de fleste poliklinikker i dag er

den yrkesgruppe som har den mest målrettede kompetansen til å utføre arbeid på dette feltet. Derfor virker det lite pasientvennlig at systemet opprettholdes slik det er i dag, der pasienten må sykmeldes og friskmeldes av legen, og ikke av psykologen. Heldigvis ser det nå ut til at statsråd Bjarne Håkon Hanssen og hans departement har forstått det samme.

Psykologene utgjør en kompetent og ansvarsbevisst faggruppe som nå er klar til både å sykmelde og å friskmelde egne pasienter. Embetsstudiet i psykologi holder et meget høyt kvalitativt nivå, der teori og praksis går hånd i hånd gjennom utdanningen. Studentene lærer å vurdere, diagnostisere og behandle ulike psykiske lidelser. Dette, i kombinasjon med den betydelige pasientkontakten psykologen opparbeider seg, gjør at pasienten er i trygge hender når en sykmelding skal vurderes. Dette handler også om at pasienten har rett til å få sin funksjonsevne vurdert av den som er primærbehandler, og dette er jo psykologen.

Vi vet i dag at en meget stor andel av de sykmeldte i Norge går sykmeldt på grunn av psykiske lidelser. Mange av disse behandles hos og av psykologer, og der bør de også kunne motta sin sykmelding og friskmelding.

En annen viktig «kampsak» for oss bør være vår rett til å kunne henvise pasienter for eksempel fra førstelinjetjenesten til spesialisthelsetjenesten. Dette blir en ekstra viktig sak nå som vi ser en økt satsning inn mot de kommunale tjenester, og hvor vi forhåpentligvis ser flere kommunepsykologer ansatt de nærmeste år. For hvorfor skal det være slik at vi på den ene siden kan vurdere, diagnostisere og behandle en psykisk lidelse, mens vi på den annen side ikke kan henvise den samme pasienten videre i systemet? Slik lovverket er i dag, må en psykolog ansatt i kommunen be pasienten kontakte lege for å bli henvist videre til spesialisthelsetjenesten eller til privatpraktiserende psykolog. Et annet paradoks oppstår når en spesialist i psykologi, som jobber ved spesialisthelsetjenesten, ønsker å henvise en pasient til en privatpraktiserende psykolog med driftstilskudd i den kommunen pasienten bor. Skal da den privatpraktiserende psykologen motta trygdrefusjon, må det til en legehenvising til.

Dette er uhensiktsmessig og tungvint både for pasient og behandler. Etter vårt syn må det her endring til!

Et slikt system fører til forsinkelser for pasienten, og legger beslag på unødig mye arbeid for legene og legekantorenes kapasitet. Alt i alt er dette en meget kostbar løsning for samfunnet. Vi tror at vi har de fleste leger med oss på at dette både er en uhensiktsmessig ressursbruk og at et slikt system ikke er til det beste for pasienten.

La henvisningsretten komme på plass nå

Kommunene roper i dag høyt etter psykologer som kan arbeide i et fellesskap med de kommunale tjenestene. Lavterskeltilbud til befolkningen er et hovedsatsningsområde for Psykologforeningen. Det vil derfor være *meget heldig* om sykmeldingsrett og henvisningsrett kommer på plass nå, hånd i hånd med at psykologene er klare for en innsats i kommunene.

Vi utfordrer derfor Arbeids- og inkluderingsdepartementet til å fortsette sitt arbeid for å gi alle psykologer sykmelding og henvisningsrett i tiden fremover. Dette vil gi et mer effektivt og samlet tilbud til pasientene, frigjøre tid for legene og spare samfunnet for unødige kostnader. Det er nå viktig at psykologene i disse to fylkene håndterer prøvetiden på en forsvarlig måte, slik at dette blir en permanent ordning for alle psykologer etter 2011.